І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 119. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 119. VOL. LXIX.

КОНҐРЕС ВІДКИНУВ УРЯДОВУ ФАРМЕРСЬКУ ПРОҐРАМУ

Вашинґтон. — В дні 21-го червня уряд Кеннеді зазнав поважної поразки в Палаті Репрезентантів, яка більшістю 215 до 205 голосів відкинула урядову фармерську програму про контролю фармерської продукції. Це тим більша поразка, бо проурядові кола вірили, що знайдеться більшість в Палаті, яка погодиться на урядовий проєкт. Представник Білого Дому зараз після голосування склав вину за відкинення урядової пропозиції на республіканців, але преса об'єктивно стверджує, що до поразки Президента причинилися і демократичні члени Палати. За відкинення урядової програми, це значить за відослання її до Фармерської Комісії голосували не тільки 167 республіканців, але і 48 демократів, головним чином із південних стейтів, а за були 204 демократи і один республіканець. Секретар Білого Дому П'єр Салінґер заявив, що відкинення фармерської програми коштуватиме платників податків один більйон долярів річно. Демократи завинили ще й тим, що 11 їхніх конґресменів не прибули на голосування, деякі з них були хворі, але неприсутніми було 6 таких, які були б підтримали уряд. Осторога з Білого Дому говорить про те, що і надалі обов'язуватиме давня фармерська програма Езри Тефта Бенсона, яка спричинила те, що харчові запаси в урядових магазинах збільшилися так, що їхня вартість становить $9 більйонів. — „Це є жалюгідне, говориться в урядовій заяві, що всі республіканці за виїмком одного, зробили з фармерської програми партійну справу, і не керувалися інтересами народу". На попередній пресовій конференції президент Кеннеді закликав республіканців підтримати урядову фармерську програму, але так не сталося. Заява Білого Дому не згадує того, що аж 48 демократів були проти уряду. Уряд сподівався, що Палата малою більшістю прийме урядові фармерські пропозиції, а в Сенаті була б знайшлася поважна більшість, яка була б підтримала уряд. Голова найбільшої фармерської організації, яка називається Американська Федерація Фармерських Бюр — Чарлз Б. Шуман хвалить рішення Палати Репрезентантів і називає його „перемогою фармерів, споживачів і платників податку". Шуман сказав, що внаслідок голосування Палати програли тільки політичні будівничі, які ставлять емпаєр булинки у Вашинґтоні. На його думку американський нарід повинен вкінці довідатися, до якого ступеня виконна частина уряду може політичним натиском залякувати виборців та купувати їхні голоси. Коли б Конґрес прийняв урядову фармерську програму, то продукція пшениці і всіх кормових культур (кукурудзи, ячменю та ін.) була б вповні під контролею уряду. Новий закон давав би був можливість урядові з засівних піль творити відпочинкові терени для міського населення. Урядовий проєкт переслано до Фармерської Колісії, і немає надії, щоб він в цьому році вернувся щераз під наради повної Палати Репрезентантів.

Роберт Ф. Кеннеді заявив, що уряд бере на себе відповідальність за аферу Естеса

Вашинґтон. — Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді заявив, що уряд мусить перебрати відповідальність за все те, що робив тексаський обманець Біллі Сол Естес, але одночасно додав, що уряд не старається замовчувати аферу і наказав перевести якнайгостріше слідство в тій справі. Роберт Кеннеді сказав таке про аферу Естеса: „Покі вона сталася крайовою проблемою, ми наказали заарештувати Естеса, оскаржили його в різних злочинних діях та одночасно повели акцію проти всіх інших, які, як виявилося, поводилися незаконно у зв'язку з діяльністю Естеса". Головний прокуратор сказав, що велике число людей працює для федерального уряду. і „як довго існують люди на землі, так довго завжди будуть випадки корупції". І — важним тут є те, що уряд не старається сховати цю справу, тільки сам виявив її і повів відповідну акцію, щоб покарати тих, які провинилися.

Адміністрація Харчів проти надмірного споживання вітамінів

Вашинґтон. — Адміністрація Харчів і Ліків видала нові зарядження в справі вітамін і мінералів, які люди заживають для доповнення нормального харчу. Ця Адміністрація пропонує і обмеження тих харчів, які мають доповнювати так звані протеїни та реґулює ті додатки до харчів, які нібито зменшують вагу людини, яка їх споживає. Адміністрація Харчів і Ліків стверджує, що багато вітамінів і мінералів не є потрібні людині, і тому нове зарядження залишить для консументів тільки 8 вітамінів і 4 мінерали. Вітаміни: A, B-1, B-2, B-6, B-12, C і Д (за латинською азбукою). Мінерали: вапно, фосфор, залізо і йодина. Всі ті вітаміни-мінерали мають мати принаймні стільки даної вітаміни, скільки треба денно для здоров'я людини. Ті харчові препарати, які мають спричиняти зменшення ваги, матимуть напис, що вони діють тільки тоді, коли їх споживається разом з іншими харчами. Так звані „відтовщуючі" ліки мусітимуть мати написи, що найкращий спосіб до відтовщення, — це споживати малокальорійні харчі. Американці видають на вітаміни й мінерали коло 500,000,000 долярів річно, але велика частина цієї суми витрачується надармо, бо пацієнти не потребують стільки вітамінів, скільки їм н а п и х а ю т ь фармацевтичні фірми.

В АМЕРИЦІ

● **Голова** Сенатської Фінансової Комісії Гаррі Ф. Бирд заявив, що втеча золота з Америки до чужих урядових банків „загрожує нашій безпеці так само, як скинення атомової бомби на ЗДА". Сенатор Бирд домагався, щоб уряд подбав про збалянсування федерального бюджету та платничого бюджету з закордоном, бо це є головними умовами того, щоб закордон мав довір'я до доляра та не вимінював його на американське золото.

● **Департамент праці** стверджує, що від січня 1960 до січня 1961-го року число науковців і інженерів в американському промислі збільшилося на 6 відсотків. В січні 1961-го року в промислі ЗДА працювали 850,000 науковців і інженерів. Майже половина із них були хеміки.

● **Сенатор - республіканець** із Делевару Джан Дж. Вілліямс критикував уряд Кеннеді за те, що купується за кордоном сталь для фльоти тоді, коли американська сталева промисловість працює тільки в 52 відсотків своєї спроможности. Фльота купила за кордоном сталі за дол. 1,739,151 в 10 місяцях цього фінансового року.

Не буде страйку на летунських лініях

Секретар праці Артур Ґолдберґ (посередині) з вдоволенням приглядається, як представники професійної спілки летунських інженерів і світової повітряної лінії простягнули руки до згоди, відвертаючи нею загрозу страйку, що був поважною загрозою для американської економіки.

Вашинґтон. — 21-го червня після довгих переговорів, в яких брали участь також урядові посередники з секретарем праці Артуром Дж. Ґолдберґом на чолі, прийшло до порозуміння між Летунською Лінією Транс Ворлд і Міжнародною Асоціяцією Летунських Інженерів в справі числа залоги на літаках, і тим способом не допущено до страйку, який загрожував цілий тиждень. Президент Кеннеді заявив після заключення умови, що цей договір може бути прикладом, як вирішувати спори в добі механіції праці. Спір ішов за те, чи залога літаків має складатися з 4-ох чи з 3-ох осіб. Вирішено, що буде тричленна залога але летунські інженери мають бути затруднювані ступнево і як співпілоти, щоб вони не мусіли втратити праці внаслідок редукції числа залоги. Дві інші летунські лінії Східня і Панаамериканська стоять перед можливістю страйку, бо затруднені в них летунські інженери не хочуть прийняти умов про працю в такій редакції, на яку погодилися працівники Летунської Лінії Транс Ворлд.

Партія Соціяльного Кредиту підтримуватиме уряд Діфенбейкера

Торонто. — Крайовий голова Партії Соціяльного Кредиту Роберт Н. Томпсон заявив, що він підтримуватиме уряд меншости прем'єра Джана Діфенбейкера так довго, поки не зважатиме, що надійшов час нових виборів. Вибори з 18-го червня дають такі вислідки: Консерватисти — 118, ліберали — 97, Партія Соціяльного Кредиту — 30, Нова Демократична Партія — 19. Прем'єр Діфенбейкер скликав членів свого кабінету, щоб нарадитися над формуванням нового кабінету, бо 4 міністри не здобули посольських мандатів. На порядку нарад була і справа вартости канадійського доляра, який прем'єр Діфенбейкер був обнизив до дол. 92.5 у відношенні до американського. Ця справа була виборчою проблемою і мала некорисний для уряду вплив і на виборців. Провідник опозиційної партії Лестер Б. Пірсон скликав нараду своїх дорадників, які дораджували партійному провідникові, щоб вимагав якнайшвидшого скликання парляменту. Парлямент повинен зайняти становище до таких пильних справ, як втеча капіталів із Канади та вартість канадійського доляра.

● **Найвищий Суд ЗДА** відкинув апеляцію департаменту рільництва, і тепер можна буде до шинок додавати 10 відсотків води, але це мусить бути зазначене на торговельних марках, що мають звучати так: „шинка, додано води".

Республіканці проти відступлення Кастрові нікльових шахтових печей

Вашинґтон. — Всі 12 республіканських членів Палатної Банкової і Валютової Комісії спротивилися тому, щоб Конґрес змінив закон про оборонну продукцію в тому дусі, який можна б вияснювати як дарунок ЗДА в користь кубинського диктатора Фіделя Кастра. Поправка до цього закону дозволила б урядові відписати нікльові шахтові печі в Нікаро на Кубі як такі, що за них „не можна дістати відшкодування". Республіканці твердять, що Кастро використав би таку зміну американського закону і твердив би, що самі американці вважають, що ним сконфісковані нікльові шахтові печі не є їх власністю, і зрікаються їх в користь Куби. Нікльові шахти в Нікаро представляють вартість дол. 68,294,000.

● **На зборах** прихильників кубинського диктатора Фіделя Кастра в Ню Йорку прийшло до бійки, бо частина присутніх була проти комуністичної диктатури на Кубі. Під час бійки в русі були ножі, цегли, парасолі, п'ястуки і яйця. Кидали і пляшки з газоліною, так звані „коктейлі Молотова". Поранені були 5 осіб, а 8 осіб заарештовано. В залі було коло 200 осіб, а на вулиці 75 кубинців, — ворогів Кастра.

Цієї суботи починається хлоп'ячий табір на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Вже цієї суботи, 23-го червня, Союзівка широко відкриє свої ворота для трьох десятків хлопців у віці від 8 до 11 років, що зголосилися до вакаційного табору на цій оселі Українського Народного Союзу в мальовничих Кетскильських горах. Цього року, як і в попередніх роках табір буде приміщений у віллі „Львів", що природно відділена від цілости оселі, має свій власний купальний басейн для дітей, велику культивовану площу для гор і забав та оточена густим, переважно сосновим лісом. Вілля, крім гуртожиткових спалень для дітей, має також власну їдальню і рекреаційну залю для забав і розваг на випадок непогоди. Табором керуватиме, як і минулого року, п-ні Цісик, мавши для асисти Мирославу Нагорняк та інших виховників і виховниць. Духовним опікуном таборовиків буде вcч. о. Любомир Гузар, вакаційний парох Союзівки. Табір починається вже в суботу, 23-го червня, а його формальне відкриття відбудеться в неділю, о год. 2-ій по полудні. Хлоп'ячий табір триватиме повних три тижні до суботи, 14-го липня, коли на зміну почнеться також тритижневе таборування дівчат.

● **Випущений** на летунській базі на Бермудах 31-го травня бальон перелетів впродовж 19-ох днів 9,300 миль і впав на Пацифік 19 червня. Бальон досліджував космічні промені під час лету.

Альжирським націоналістам грозить розкол — в Орані спалено будинок міської ради

Альжир. — За 10 днів перед плебісцитом в Альжирі, який має вирішити майбутню долю цієї країни, все ще панує хаос однаково на альжирсько - французькому, як арабському відтинках. Прем'єр Альжирсько - арабського тимчасового уряду Бенюссеф Бен Хедда вернувся до свого осідку в Тунісі з конференції „на вершинах" шістьох африканських країн так званої Казабляньської групи (Об'єднана Арабська Республіка, Гана, Ґвінея, Малі, Марокко і Альжир) в Каїро, де рішено створити спільний військовий штаб під проводом єгипетського генерала та економічний бльок із спільним банком і торговельною унією. В уряді Бен Хедди панує, за твердженням преси, незгода: частина міністрів є за підтриманням експонента альжирсько - арабських націоналістів д-ра Чавкі Мостефаля, який обіцяв терористам з ОАС амнестію і право участи в альжирській поліції, за ціну миру і спокою, — інші є проти такої угоди. Крім того, противником Бенюссефа Бен Хедди є взагалі віце-прем'єр Мохаммед Бен Белла, який разом з трьома іншими міністрами не вийшов назустріч прем'єрові на летовище. З'явився там тільки міністер інформації Мохаммед Язід. На засіданні повного кабінету мають пробувати завести згоду у тій мусульмансько-альжирській верхівці. Так само нема згоди в Тайній Військовій Організації (ОАС). Оранська клітина терористів не послухала наказу верхівки з Альжиру і продовжує акцію терору. В мин. середу спалено до основ будинки міської ради і бібліотеки в місті Орані. Так само Жорж Бідо, політичний лідер ОАС, який скривається десь за кордоном, висловився проти того порозуміння з арабами. З другого боку, багато військових лідерів ОАС, дезертирів з армії і поліції, виїхали з Альжиру, побачивши фактичну поразку своєї акції.

Бельгійські втікачі масово вертаються до Конґа

Леопольдвіль. — В два роки після отримання від Бельгії самостійности, Конґо помалу підводиться з хаосу, в який воно пірнуло зараз в перших тижнях свого самостійного життя. Хоч ще не вирішена найважливіша справа — територіяльно - політичної консолідації і ліквідації сепаратизму найбагатшої провінції Катанґи, проте назагал настав в країні спокій та поправляється її господарська ситуація. За найкращий доказ стабілізації відносин вважають масовий поворот бельгійців, які колись жили й працювали в Конґо, як бельгійській колонії, та втекли відтіль під час тамошньої анархії. Дехто твердить, що кожного тижня вертаються туди коло 1.000 бельгійців, — інші називають скромніше число 500, проте насправді видно щораз більше бельгійських фахівців у підприємствах, при керівництві публічних робіт, у школах, на залізницях. Конґолійський уряд прийшов до переконання, що бельгійці, обізнані з тереновими і кліматичними відносинами в Конґо, з його звичаями і проблемами, куди вартніші в усіх ділянках публічного життя, як тимчасові різнонаціональні і різномовні урядовці Об'єднаних Націй та присилані з Об'єднаних Націй фахівці. З другого боку бельгійці, які вертаються до Конґа, маючи до нього сантимент і воліючи працювати там на своїх давніх варстатах, зрозуміли зміну відносин та піддаються конґолійській суверенності і шанують конґолійські закони.

У Ляосі праві, під натиском ЗДА, знову поступились комуністам

Вієнціян. — Міністер військових справ в прозахідньому уряді Буна Ума, який а новому коаліційному уряді має бути віце-прем'єром, міністром фінансів та взагалі репрезентантом прозахіднього табору, погодився на вимогу „невтрального" нового прем'єра Суванни Фуми і його комуністичних союзників, щоб в номінаційному декреті короля не згадувано ляоського парляменту, що його комуністи „не визнають", бо він антикомуністичний. Суванна Фума лякався, що коли б король покликався в своєму номінаційному декреті на парлямент, то цей останній міг би в будь-якому моменті відкликати свою згоду та зажадати димісії від Суванни Фуми. Ген. Фумі Носован заявив, що т. зв. Крайова Рада, яка складається з членів парляменту і дорадників короля, зійдеться та уповноважить короля до затвердження нового коаліційного уряду. Так само Фумі Носован буцім-то погодився виключити з тексту номінаційного декрету той, несприйнятливий для Суванни Фуми уступ, в якому казалось, що поки наступить повна інтеграція армії, кожна з трьох фракцій, що становлять нову урядову коаліцію, зберігає владу на своїй території. Поступки „невтралістам" і комуністам зроблено — за твердженням американської преси — під натиском амбасадора ЗДА Вінтропа Бравна, який хоче довести до інсталяції нового уряду найдалі до кінця цього тижня. Це ультимативний термін, що його поставив Суванна Фума, який заявив, що в противному разі він виїздить на постійне до Парижу. Західні чинники лякаються, що у випадку зірвання компромісу — комуністичні партизани негайно перейдуть до нового наступу і запанують в цілому Ляосі.

● **В Одесі** — за вісткою в „Правді України" — засуджено на смерть двох мужчин і на важкі в'язничні кари їхні жінки за спекуляцію валютою. Засуджені буцім-то торгували золотими монетами та закордонною валютою. За коментарями американської преси — „деякі прізвища вказували, що це були жиди".

Проєктують вислати людину на Місяць, щоб там жила кілька років

Лос Анджелес. — Два визначні науковці з Компанії Белл Аеросистем Джан М. Корд і Лінард М. Сіл предложили конференції 2.000 науковців та інженерів плян вислати людину на Місяць без можливости повороту на Землю. Там людина мала б жити кілька років, аж поки не винайшли б способу, щоб вона могла вернутися на Землю. Один із цих науковців гадає, що СССР вже підготовляється до такого пляну, і ЗДА повинні випередити комуністів. Людина на Місяці мусіла б мати засоби до життя, щоб могла досліджувати Місяць. Коли б ЗДА вирішили вислати людину на Місяць, то цим випередили б висилку туди людини на один - два роки, бо аж тоді можна буде пробувати літати на Місяць і вертатися звідтам на Землю. Згідно з теперішнім пляном проєкт Аполлон мав би бути здійснений десь коло 1970-го року, це значить, що тоді могла б людина залетіти до Місяця і звідтам вернутися на Землю.

● **Телевізійні станції в Англії** погодились, щоб поміщувати реклями тютюневих виробів тільки від 9 години вечора, себто тоді, коли здебільша батьки наганяють дітей до сну. Кампанія проти цигарок вказувала головно на зло, що його передчасне к у р е н н я спричинює здоров'ю і поведінці молоді.

РАСК ПЕРЕДБАЧАЄ СКАСУВАННЯ МУРУ ГАНЬБИ В БЕРЛІНІ

Берлін. — Державний секретар Дін Раск прибув в четвер 21-го червня до Західнього Берліну, де вперше побачив здвигнений комуністами в серпні минулого року мур, що розділює це місто. „Треба щойно побачити це, щоб повірити, — заявив він. — Цей мур є образою для людської гідности. Він колись провалиться. Такий закон людської свободи". Державний секретар перевів в Західньому Берліні тільки $2\frac{1}{2}$ години на оглядинах міста, нараді з його посадником Віллі Брандтом та виголошенні публічної промови на площі перед міською радою. Проте його приїзд до Західнього Берліну не викликав такої сенсації і не стягнув на вулиці міста таких мас народу, як це ділялося, коли в тиждень після появи в Берліні муру ганьби приїхав туди спеціяльно віце - президент Линдон Джансон або, коли в лютому ц. р. прилетів туди брат Президента, г е н е р а л ь н и й прокуратор Роберт Кеннеді. Раск їхав з летовища до центру міста відкритим автом у товаристві посадника Віллі Брандта і американського амбасадора в Західній Німеччині Волтера С. Довлінґа. Подорозі, за обрахунком газет, було тільки яких 10.000 до 15.000 осіб, а на площі перед міською радою коло 2.000. Раск потвердив вірність Америки даним приреченням в справі оборони волі Берліну. Він заявив, що „ми, американці, стоїмо пліч-о-пліч з Вами, задля нашої власної волі. Але вона тут не кінчається". Тут Раск пригадав слова през. Кеннеді, що оборона свободи Західнього Берліну обов'язкова з уваги „на мораль і безпеку Західньої Німеччини, єдність Західньої Европи та долі усього вільного світу". Посадник Віллі Брандт заявив у своїй короткій вступній промові, що Західній Берлін привітав би „розумний модус вівенді", але зазначив, що берлінці не виречуться ніколи двох річей: свого тісного зв'язку з Західньою Німеччиною, без якого вони не змогли б проіснувати, та пошуканок способів, як облегшити життя приятелів і земляків за муром. Державний секретар прибув до Західнього Берліну безпосередньо з Парижу, де він закінчив триденні наради ще одною розмовою з міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем. З Західнього Берліну він прибув до столиці Західньої Німеччини Бонну. Після прибуття туди він ствердив, що його відвідини в Берліні були „занадто короткі і повні великих вражень".

Західній Берлін будує „щити" проти стрілів з Східнього Берліну

Берлін. — Західньо-берлінська поліція почала будувати шанці з мішків піску та застави, які захоронили б її проти куль, якими східньо-берлінські поліціянти засипують західньо - берлінський беріг, особливо під час кожної спроби втечі німців з східнього боку. Західньо - берлінська преса підкреслює, що це тільки „оборонні щити" проти бандитських атак, а ніякі фортифікації, які наслідували б дії східньо-німецьких сепаратистів. Провокації збоку німецьких комуністів продовжуються. Вони зажадали видачі втікача Рудольфа Мюллера, який нібито під час своєї втечі застрілив поліціянта. Тим часом не Мюллер був винуватцем смерти східньо - берлінського поліціянта, а самі колеги вбитого, які так ревно стріляли до групи 5-ох втікачів, що постріліли смертельно власного чоловіка. Східньо - німецька пресова аґенція принесла вістку, що в минулу суботу внеможливлено втечу цілої великої групи німців, які плянували силою пробитись через мур посередині Берліну. Їхнім провідником був буцім-то якийсь Ричард Клютер, який плянував навіть — негайно після втечі до Західнього Берліну — промовляти на вічі з нагоди роковин східньо-німецького повстання з 1953 року. Всіх їх арештовано. Східньо - берлінська поліція збудувала вже 66 цементових станиць - фортів вздовж муру ганьби.

Три американці, мабуть, згинули в Гімалаяйських горах

Катманду, Непаль. — Три американські альпіністи, 43-річний професор філософії Вудро Вілсон Сейр, внук президента Вудро Вілсона, 36-річний адвокат Норман Ганзен і 21-річний студент Роджер Ален Гарт, усі з Бостону, Масс., та четвертий член експедиції, швайцарський учитель Ганс Петер Дутль, пропали безслідно в Гімаляйських горах, куди вони вибралися на здобуття високого на 25.910 стіп шпилю Ґіячунґ Канґ. Непальський уряд дав їм зв'язкового альпініста, який був зверхником місцевих гірських провідників та носильних. Чотири альпіністи залишили останній етап, на якому розташовано табір, 3 травня ц. р. Вони казали ждати на себе до 1 червня. Непальський зв'язковий чекав до 9 червня, після чого зійшов до найближчої оселі з поштою і заалярмував владу. Проте погана погода внеможливила вислання рятункової експедиції. Не виключають, що чотири альпіністи, всі з поважним досвідом у найтрудніших експедиціях, застрягли десь і ще врятуються. Найбільшу журбу викликає факт, що вони мали тільки на три тижні харчів.

У СВІТІ

● **У Франції** страйки занархізували в цьому тижні ціле життя. По 24 і по 48 годин страйкували робітники електрівень і газівень, та залізничники. Була спаралізована комунікація надземна і підземна, а темрява на вулицях й брак світляних знаків не дозволяли на автомобільний рух.

● **Нікіта Хрущов** з'явився на фабриці у Букарешті, де виголосив велику політичну промову, в українській вишиваній сорочці. Він зіпрів, скинув шоколядовий піджак і промовляв без нього. Шпилем його демагогії було твердження, що „колись і над Америкою замає червоний прапор" та що „сам американський нарід вивісить його".

● **Високий комісар ОН** для справ втікачів в Женеві оприлюднив, що виготовлено бюджет у висоті 8,300,000 дол. на акцію репатріювання 600.000 втікачів з Альжиру. Високий комісар хоче зібрати на ту ціль від держав 2,600,000 готівкою, а решту в доставах. Репатріюється альжирських мусульман приспішеним темпом, щоб вони могли взяти участь у всенародному плебісциті, який відбудеться в Альжирі 1 липня ц. року.

● **У Кракові** помер в п'ятницю минулого тижня у віці 72 роки архиєпископ Евген Базяк, колишній єпископ та від 1944 р. римо - католицький архиєпископ у Львові. Після смерти кардинала Адама Сапіги у Кракові в 1951 році, покійний Папа Пій XI призначив арх. Базяка Апостольським Адміністратором Краківської архидієцезії. Арх. Базяк був родом з Тернополя. В 1952 році польські комуністи арештували його і він пересидів у в'язниці до 1956 року, вийшовши на волю разом з теперішнім кардиналом Стефаном Вишинським.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Добрий приклад

Глобальні зусилля З'єдинених Держав Америки протиставитися й перемогти комуністичну загрозу для світу йдуть в двох головних напрямках: військово - оборонному і соціяльно - економічному. Військово-оборонна сила Америки фактично вже існує, постійно збільшуючися та вдосконалюючись. І цьому треба в першу чергу завдячувати те, що не розриваються над нашими головами комуністичні бомби і що можемо жити на волі.

Проте, це ще далеко не дає гарантії на майбутнє. Поки існує комуністична загроза, поки світ наполовину вільний і наполовину поневолений, доти не можна й думати про нормальне життя і нормальний розвиток, не можна й думати про справді тривкий мир. Не маючи сили і можливостей підкорити собі світ силою, комуністичні змовники намагаються здобути його випробуваними засобами брехливої пропаганди, підривної діяльности, внутрішніх революцій та малих, льокальних воєн.

Тому то Америка, постійно скріплюючи свою військово - оборонну могутність, звертає все більшу увагу й на цю другу, соціяльно - економічну ділянку боротьби проти комуністичної загрози.. До цього заохочують і приклади минулого. Плян Маршалла врятував без війни рештки Европи від комунізму, а поліпшення соціяльних і економічних відносин у відсталих країнах може бути єдиноуспішною зброєю в боротьбі проти того другого, підривного фронту комуністичної агресії.

До цієї боротьби Америка тепер все більше анґажує не тільки свої фінанси і матеріяльні багатства, але й людські ресурси, зокрема молодь. Створений президентом Кеннеді „Корпус Миру" щораз більше виправдує себе не тільки в тій ділянці, для якої він призначений — допомоги в розвитку відсталих країн, але й для самого розвитку Америки. В „Корпус Миру" включається щораз більше молодих, кваліфікованих людей, зокрема тих, що кінчають високі студії. Цим людям „Корпус Миру" дає можливість служити вищим ідеям — допомозі потребуючим. „Корпус Миру", що анґажує молодих людей до відданої, некорисливої праці для інших, часто в найтрудніших обставинах і небезпеках, виховує рівночасно нову ґенерацію американців, витворює нових піонерів у світовому маштабі в найкращих традиціях засвоювання „дикого заходу" на американському континенті.

„Корпус Миру" вважаємо за добрий приклад і для нашої молоді, для її праці в нашій громаді. Президент Кеннеді, промовляючи минулої середи до зголошених на працю студентів коледжів, дав їм ще одну пораду, рекомендуючи забути партійні та інші політичні суперечності минулого і звернути всю свою увагу на те, щоб причинитися до правильної розв'язки проблем сучасного.

Коли мова про нас, американських українців, то ми маємо свої „цілини", маємо чимало своїх відсталих ділянок і проблем, що очікують молодих рук і свіжих умів. Скільки доброго можна було б зробити хоч би впродовж вакаційних місяців, якби наша студентська молодь використала той час на допомогу в наших організаційних зусиллях, в наших громадських і культурних акціях. Український Народний Союз — для прикладу — вже не перший рік закликає студентів, щоб вони на вакації зголошувалися як організатори нових членів. Скільки користи могли б мати такі наші акції, як збірка фондів на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні чи політична акція Українського Конґресового Комітету, якби наші студенти активно включалися до цих справ впродовж року, зокрема впродовж вакацій. Користь була б і для молоді, і для всієї громади, і для загальної української справи, що є одною із складових частин тієї великої мети, якій служить американський „Корпус Миру": звільнення світу від страшного марива комунізму.

Вічна загроза

Остання вістка про зосереджування комуно - китайських сил — головно летунства, артилерії й піхоти — на південно - східньому узбережжі китайського суходолу навпроти острівців Квімой і Матсу у Формозькій протоці пригадує, що змора комуністичної агресії зависає над світом безперервно і в усіх пунктах глобу. Була гостра загроза вибуху війни у зв'язку з Берліном, коли Хрущов ставив ультиматуми і виразно погрожував новою бльокадою того міста, веденою східньонімецькими посіпаками. Тільки рішуче становище Заходу, який кількакратно заявив, що не піддасться на шантаж, і свої заяви підтримав мобілізацією збройних сил НАТО, — врятувало там мир, який, проте, й далі спирається на дуже крихких підставах. Побачивши, що НАТО є надто сильною заставою проти імперіялістичного походу в Европі, Москва розпалила партизанські війни в Ляосі та Південному В'єтнамі і безпосередньо загрозила Сіямові й усій Південній Азії. Америка була примушена посилити свою військову допомогу режимові Нго Дінг Дієма в Південному В'єтнамі проти комуністів і вислати війська до Сіяму. Побоюючись, щоб з Ляосу чи Південного В'єтнаму не постала „друга Корея", Америка не перевела там одвертої збройної інтервенції, покладаючись в Ляосі на „невтральність" комунофілів, а у Південному В'єтнамі — на антикомуністичні сили автохтонів. Покищо ні одна, ні друга концепція не приносить плодів, але Вашинґтон потішає себе тим, що нема там „ще" великої гарячої війни.

А втім, американський розрахунок на мир зроблено без господаря: тільки від Москви й Пейпінґу залежить, що буде — мир чи війна. А що в природі комуністичної ідеології лежать імперіялізм і месіянізм, який проповідує експансію комуністичної влади на ввесь світ, то ні в теорії, ні в практиці тривкого миру бути не може. Коли не вдається в одному пункті, треба пробувати в другому. Не вдалося в Греції, не вдалося в Берліні, але вдалося на Кубі. Не припиняється експорт революції типу Фіделя Кастра в південно-американські країни. Не припиняються заповіді Хрущова про активне сприяння „національним визвольним війнам" в розумінні комуністичних партизанок, продовжується небезпечна гра за Південну Азію, триває холодна війна на африканському континенті. Концентрація комуно-китайських військ над Формозькою протокою, актуалізує гасло Пейпінґу про „визволення" всіх узагалі островів в тій протоці, які нині належать вільному Китаєві.

Назви Квімой і Матсу займали чолові місця на сторінках щоденної міжнародної преси в 1958-му році, коли комуністична надбережна артилерія закидала ті острови тисячами стрілен. Президент Айзенгавер скріпив тоді Сьому фльоту в Формозькій протоці і сприяв обороні Матсу і Квімою. Чи так само поведеться президент Кеннеді? — це турботливий запит. Бо тоді, коли Дж. Ф. Кеннеді був сенатором, і в 1960-му році, коли кандидував на президента, він заявляв, що Матсу і Квімой „не всилі оборонитись", що вони взагалі „не мають значення" і тому не варто їх боронити. Існують поважні дані припускати, що коли тепер комуністи заатакують знову ті острови, то президент Кеннеді змінить свою думку і прийме становище, що його займав був Д. Д. Айзенгавер. Бо після прогри із справою Куби програ з островами Квімой і Матсу була б страшним ударом для престижу не особи президента Кеннеді, а всієї Америки і всього вільного світу. Вона дала б пальне закидам, що політика уряду президента Дж. Кеннеді у відношенні до комуни „м'яка" і що трійця дорадників Президента — Ростов - Шлезінґер - Сорензон — це центр загрозливих співіснувальних теорій і концепцій. Квімой і Матсу можуть стати новим пробним каменем західньої стійкости і новим доказом постійної комуністичної загрози.

М. Прокоп

ВНУТРІШНІ ПРОТИРІЧЧЯ В КОМУНІСТИЧНОМУ БЛЬОЦІ

Увагу світової опінії щораз більше приковує питання внутрішніх розбіжностей в комуністичному бльоці, передусім між Росією і Китаєм. Ні для кого не є таємницею, що серед частини американських совєтологів, а також деяких політичних діячів існує переконання, що суперечності між китайськими й російськими імперіяльними інтересами — приведуть одного дня до затяжного конфлікту між обома державами і це відкриє перспективи для майбутньої співпраці чи принаймні тривалого замирення між Америкою і СССР в обличчі китайської загрози.

Справа внутрішніх конфліктів поза залізною заслоною стала перед світом у повоєнних роках вперше після смерти Сталіна. Повстання в Східній Німеччині у червні 1953-го року, заворушення в Познані, осінь 1956-го року в Польщі і Угорщині, таємна промова Хрущова на 20-му з'їзді партії, нарешті виступ альбанських комуністів проти Н. Хрущова в умовах виразної підтримки збоку Китаю, показали, що в совєтському царстві справді не все гаразд. Нині ці справи дещо притихли альбанці перестали одверто атакувати Хрущова, є деяке замирення на китайсько - совєтському відтинку.

Легенда чи дійсність?

У зв'язку з цим постає питання: що насправді стоїть за цими подіями? Наскільки оправдані сподівання на те, що колись станеться внутрішній розкол в донедавна ще єдиному комуністичному світі? І чи взагалі є підстави на це розраховувати, чи не є це звичайний міт, побожні західні сподівання, зумисне підсилювані комуністами?

Розглядові цього питання присвятили окреме, червневе, число видавці поважного англійського журналу „Сервей", що виходить у Лондоні за редакцією Волтера Лакера і Леопольда Лабедзя. Журнал відомий з того, що в ньому співпрацюють кращі європейські і американські совєтологи, а його опінії стримані і обережні. Серед авторів червневого числа є український публіцист Борис Левицький. Всі статті написані в одному аспекті: Эдати відповідь на питання, які є перспективи розвитку т. зв. поліцентризму, отже утворення й існування кількох диспозиційних центрів у комуністичному світі.

Думки, висловлені в тих статтях, заслуговують на те, щоб з ними познайомити українського читача. Тематично вони охоплюють не тільки питання китайсько - совєтських взаємин чи взаємин СССР з його сателітами, але також становище і тенденції західньоевропейських, афроазійських та південноамериканських комуністичних партій.

Якщо йде про саме поняття поліцентризму, то його вперше ужив шість років тому керівник італійських комуністів Толіятті. Він вказував на те, що, у зв'язку з ростом комуністичного табору, неможливо керувати ним з одного, московського центру, і що, природним порядком, має утворитися кілька керівних осередків, в рямках яких діятимуть окремі партії чи держави.

Безпосередньою спонукою для виступу Толіятті було розкриття злочинів Сталіна на 20-му з'їзді КПСС. Ясно, що у зв'язку з цим західні та інші несовєтські комуністичні партії опинилися в доволі незручному становищі перед власними суспільствами. Тоді вийшло наверх, що вони не тільки були звичайними аґентурами в руках Москви, але й, крім того, підпорядковувались злочинцеві.

Однак, не треба думати, що виступ Толіятті був зумовлений тільки десталінізаційною промовою Хрущова. І без неї, раніше чи пізніше, ідеї поліцентризму мусіли б виринути в комуністичному бльоці, дармащо й сам Толіятті був тимчасово змушений з них резиґнувати. Справа в тому, що за це промовляють інші, глибші причини, передусім інтереси поодиноких комуністичних партій чи держав, що не хочуть цілковито узалежнювати себе від московського центру.

Також, кажуть автори, не можна пояснювати сучасних розбіжностей між компартіями Китаю і СССР тільки ідеологічними причинами, різним, мовляв, розумінням того, як скоріше дійти до комунізму. Неправда і те, що ці розбіжності зумовлені лише тим, що Совєтський Союз є, в певному відношенні, насиченою, а Китай — голодною комуністичною державою, і тому Москва є за м'яким, а Китай за гострішим курсом політики у відношенні до Заходу. Усі ці розбіжності проминальні. Коли прийняти, що завтра Китай індустріялізується і стане такою самою багатою державою, як СССР, то й тоді суперечності між обома державами не зменшаться, бо на місце проминальних ідеологічних розбіжностей прийдуть тривалі протиріччя, що випливають з традиційних державно - політичних інтересів Росії і Китаю.

Таким чином приходимо до основного джерела сучасних суперечностей в комуністичному бльоці — відмінних інтерес'в поодиноких комуністичних партій і держав. Наявно це видно у взаєминах між СССР і його сателітами, де Москва веде традиційну імперіяльну політику підпорядкування слабших. Також інтереси комуністичних партій Африки і Азії або Америки не завжди збігаються з інтересами Москви, і тому вони також заінтересовані в поліцентровості.

Перспективи

У зв'язку з цим постають два питання. Перше питання таке: які можуть бути тенденції дальшого розвитку взаємин у комуністичному бльоці, зокрема, чи можуть заінтересовані сторони порівняно легко перебороти протиріччя в ім'я спільної цілі панування комунізму у світі? Звичайно, цей останній арґумент дуже притягаючий, і його напевно серйозно беруть до уваги в Москві і Пейпінґу. Але водночас на перешкоді до тісної і щирої співпраці між ними стоїть багато перешкод.

Не можна, насамперед, забувати, що згода можлива там, де існує свобода думки, де допускається дискусія. Тому, не зважаючи на всі розбіжності між західніми альянтами, вони завжди приходять до порозуміння коштом взаємних поступок. Інакше з дикта-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Богдан Галайчук

В ГЛИБИНУ ІНДОАМЕРИКИ

(II)

Позавчорашнє Мехіко: Вулиця померлих у Теготіґукані

Мехіко, у травні. — Літаки тихоокеанських ліній, що лучать Буенос Айрес і Маямі, причалюють у Сантіяґо де Чіле, Антофаґасті, Лімі і Панамі, що дає змогу оглянути й інші південноамериканські країни: Еквадор та Колюмбію. Мехіко лежить не по дорозі, а тому оглядини того міста значно збільшують кошти подорожі. Все таки моя задушевна мрія сповнилась: я — у Мехіко.

„Ми в'їхали в найстаршу дільницю міста. Направо національний палац, осідок федерального уряду, далі собор побудований на місці колишньої поганської святині — навпроти неї рештки ацтекського палацу. Наліво Найвищий Суд та Міська Управа. Тепер минатимемо дві найстарші церкви: направо „Професа", наліво Святого Франціска. Тепер авеніда Хуарез — з лівого боку безперервна черга ювелірних крамниць з виробами із золота й срібла. Направо пам'ятник Хуареса, який сто років тому прогнав французів. А оце авеніда Реформи, колишня авеніда Принців, побудована цісарем Максиміліяном, на зразок паризьких Елісейських Піль".

Урядовець готелю, який чекав мене на летовищі, балакав і балакав. Ми їхали яскраво освітленими, але пустими вулицями великого міста. „Сонний город ще дрімає, схопимо його у сні". — блукало у моїй голові. Що це таке? Вже знаю, це з Франкових „Конкістадорів". Ще дитиною почув уперше, на пластовій ватрі, той вірш і, захоплений його ритмом, вивчив напам'ять. Запитав маму, що це таке „конкістадор" — і це був мій перший контакт з тим світом, у якому живу вже 13 років, а який зродився у хвилині Кортесового висаду на мехіканському узбережжі. І щойно через 13 років довелося мені нарешті побачити найбільш романтичну країну цього романтичного континенту, залюднену півмітичними постатями падра Гідальґа, Максиміліяна — Габсбурґа, винесеного на мехіканський трон на французьких баґнетах і прогнаного Хуаресом у 1882-му році гуляйпільськими ватажками, як Панчо Вілля та Запата.

Замотана, непроглядна історія Мехіка почалася від того, що еспанець Кортес причалив до мехіканського берега, вбив ацтека Монтезуму і підкорив собі його підданих. Мені цікаво було знати, чи вся та ґалерія мехіканських історичних постатей починає свій родовід від Кортеса, чи не можна там побачити і спадщини Монтезуми: або, іншими словами, чи мехіканське минуле і сучасне слід записати виключно на еспаноамериканське, чи на індоамериканське конто.

У Перу тяглість Індоамерики впадає у вічі. В Кузко побачите руїни інкайнських палат і святинь — і сучасне місто, заселене здебільша індіянами. Навіть у надморській, заснованій еспанцями, Лімі побачите зразки передколюмбійської культури в музеях, далі метиське барокко колоніяльних церков, виконаних індіянськими мистцями, і врешті брунатні, метиські обличчя більшости прохожих: тобто тяглість передколюмбійського позавчора, колоніяльного вчора і сьогодні. У Мехіко сподівався я побачити ту тяглість у чіткішій, раціоналізованій формі.

Коли глянете на туристичну мапу околиць мехіканської столиці, даремно шукатимете еспанської топонімії, яку зустрічаєте від Каліфорнії по Вогняну Землю. Ілянкуальпікан, Скапістля, Гепостлян, Іякільтенанґо, Тотемеґуакан і інші індіянські назви, які мені вимовити не легше, як пересічному американцеві моє прізвище. Здавалося б, що тут нічого не змінилось від передколюмбійських часів, коли б не стрінути врядигоди імени святого, що якимсь чудом потрапив у ту поганську компанію: Сан Мартін Тесмелюкан, Санта Марія Закатепек, Сан Хуан Теготіґуакан. Це дає вам передсмак справжньої Індоамерики. Адже саме тут, у Мехіко, ствердив Нотроп існування окремої індоамериканської культури, добачаючи зв'язок між ацтецьким мистецтвом колоніяльним бароккюм та зворотом до передколюмбійських традицій у найновіших мехіканських плястиків.

Щоб побачити доколюмбійську Індоамерику, вистачить побачити руїни міста Теготіґукан (що значить „місце де люди стають богами") всього за 50 кілометрів від Мехіко. Оглянете піраміду Сонця - Квадрату, з боками довжиною 350 метрів, піраміду Місяця, мешкання жерців з лазничками, перейдете вулицю Померлих - завширшки 52 метри і завдовжки 2 кілометри - аж дійдете до святині Кецаль-коатля, оточеної комплексом менших пірамід. Відпочиваючи, листкуєте провідник — і довідуєтеся, що нарід, який збудував це все жив тут від 6 до 9 сторіччя тобто що та культура занепала саме в той час, коли народилася Київська держава; що після теотіґаканців мешкали з тому місті тольтеки і врешті ацтеки; що розкопані пам'ятники творять лише центральну частину старовинного міста, присвячену релігійному культові та офіційному церемоніялові; ще не розкопана резиденціяльна дільниця, де жили жерці, ні дільниці звичайних смертельників. Тобто було це місто, яке, мабуть могло дорівняти поверхнею і кількістю населення таким тогочасним метрополіям Старого Світу як Александрія чи Антіохія.

У 9 або 10 сторіччі загинула теотіґуканська культура, залишивши великі кам'яні пам'ятники, але ні одного слова на письмі, ні одного в усному переданні. Місто замешкали — розбудовуючи його далі — тольтеки, культура яких дійшла до зеніту в 12-му сторіччі.

У 15-му сторіччі тольтеків завоювали ацтеки, що теж жили у тому споконвічному місті, приносячи людські жертви у величніх святинях, побудованих на вершку пірамід. А на початку 17 сторіччя — прийшли еспанці.

Що далі? Мов Діоген з ліхтарнею, блукав я день за днем по метушливих вулицях Мехіко, шукаючи слідів тяглости індоамериканської культури, про яку так багато написав Нортроп. Стара дільниця Мехіко — еспанське місто, наскрізь европейське місто 16 - 17 сторіччя. Мов паломник, ходив я від церкви до церкви — і лише у святого Франціска знайшов фронтон та внутрішні різьби, що подекуди нагадували мені метиське барокко, яке я подивляв п'ять місяців тому в базиліці Мерсед та в інших церквах Ліми.

Шкода, що я вже так далеко від Ню Гейвену, що не можу зайти до Єйльського університету і звернутись до професора Нортропа, щоб допоміг мені знайти згублену нитку індоамериканської спадщини в колоніяльній добі. Відшукав її щойно в сучасному мехіканському мистецтві.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про український театр

Допис п. Василишина у „Свободі" з 10 травня ц. р. із запитом: „Чи діждемось українського театру?" не може не хвилювати нас, мистців української сцени. Акція в справі рідного театру на чужині, зокрема акція „Самопомочі", ще раз подає надії, що, можливо, ми таки діждемося українського театру.

Поза бажанням внести скепсис, вважаю потрібним зупинитись поглядом на вже пройденому нашим театром тернистому шляху.

З переселенням наших мистців на нові землі існував український театр під мистецьким керівництвом сл. п. В. Блаватського. Після смерти його керівника, колектив майже не працює, хоч має двох режисерів, пп. Крижанівського і Шашаровського. Завмерла студія - театр видатних майстрів пп. Добровольської і Й. Гірняка. Спроби артистів Т. Ярошевича і Тагаєва у Канаді успіху не мають. Молодий режисер Василенко, по невдалих спробах зорганізувати театр в Австралії, перекочував до Канади, але після вистави „Фея гіркого мигдалю" І. Кочерги — замовк.

Студія ім. Л. Курбаса в Арґентіні, на чолі з автором цього допису, проіснувала чотири роки. Нам пощастило організувати висококваліфіковану лектуру, об'єднати навколо студії письменників Ю. Тиса, сл. п. О. Драгоманову, О. Сацюка, працювали з молоддю д-р Голіян, проф. В. Ласовський, В. Куліш, О. А. Кабанців. Студія виставила: „Лісову пісню" Л. Українки; „Не плач, Рахіле" Ю. Тиса; „Мартина Борулю" І. Тобілевича; „Одруження" М. Гоголя; „Бояриню" Л. Українки. Вистави мали непересічний успіх. Без фінансової підтримки, без виглядів на створення професійного театру, керівник студії вважав недоцільним продовжувати навчання, щоб молодь не губила часу і набувала собі інші фахи.

Всі ці невідрадні підсумки аж ніяк не заперечують того, що українські мистці доклали не мало сил, не шкодували грошей, які докладали на своїх виставах. Професійного театру не маємо. Визнаємо рацію панові Василишину — без фінансової бази, без матеріяльної і моральної допомоги театр існувати не зможе.

Плекаємо надії, що „Самопоміч" не залишиться осамітненою і до акції прилучаться й інші установи.

Наша громада вже допомогла зростові „Тризуба", зорганізувала тріюмфальну подорож бандуристів, зібрала сотні тисяч долярів на пам'ятник Шевченкові. Будемо сподіватися, що допоможе вона і театрові.

Ю. Григоренко
Режисер

ПРО ХРОНІКУ НАГУЄВИЧ

Користаю з вільної хвилі, щоб погратулювати Вам за вміщення, а п. Омелянові Твардовському, авторові хроніки села Івана Франка, Нагуєвич, — за написання його цінної статті.

Докладність і річевість цієї статті роблять її важливим документом доби, важливої доби воєнного лихоліття. На підставі таких місцевих хронік можна скласти вірну хроніку життя цілого краю та зілюструвати історію його змагань і здобутків, втрат та бездонних терпінь. Такі хроніки та монографії поодиноких сіл, повітів і областей нашої землі, писані індивідуальним чи збірним зусиллям очевидців, назавжди залишаться документом часу, цінним для сучасників і неоціненним для майбутніх істориків. Заохочуйте, Пане Редакторе, інших іти слідами п. Омеляна Твардовського.

Ярослав Падох

Стефан Косаньовський

КВІТ БАВОВНИ

(Оповідання)

Це був час збирання квіту бавовни. Шарів вогкий, безвітряний, паркий ранок. Рої комарів - москітів злісно кусали спітнілі лиця муринів, які, посідавши довкола похилого дерев'яного домика, чекали на формана Джіма.

Сьогодні п'ятниця — день виплати і останній день праці. Тому розмови жвавіші, як в інші дні тижня. Із-за білих зубів і товстих червоних уст раз-у-раз виривається нестримний реґіт.

Ще коби дочекати до заходу сонця, і тоді підуть вони до старого Каспера. Там пляшка „Чотири Рожі", кажуть, менше коштує, як у місті. Кажуть що Каспер туди самогону доливає. Та нехай доливає. Якщо „федеральники" нічого не кажуть, то все у найбільшому порядку.

У Каспера безустанку буде грати патефон. У жалібних звуках клярнету вони почують тугу за чимсь, чого ніколи не знали. Там будуть Телма та Уляйза, а може ще які нові з міста. Каспер уміє дбати про своїх гостей. Він — хитрий лис. Кажуть, що він був десь у Каліфорнії, що там навіру жив з якоюсь білою артисткою чи співачкою, що з нею мав двоє дітей. Але хто може правду знати. Це все певно вигадки і людська злоба.

Вони будуть у Каспера цілу суботу, а в неділю, коли Джан Слейд повернеться ранком додому з „великою головою", йому на шию кинеться маленька шестирічна Розі.

— Татусю, татусю, — защебече вона, — де ж ти був, татусю? Я думала, що наша мамочка втопляться у сльозах.

— Цить, цить, дитинко, — обізветься мати, — тобі так не слід до батька говорити. Вони знають, що роблять. Вони роблять так, як мусять робити.

Слейд вип'є холодної води і ляже на сінник, випханий висохлим листям, і так спатиме цілу неділю. У понеділок, поки сонце зійде, знов треба йти на працю.

***

Крізь розбиту шибку у похилому дерев'яному домику влітали москіти і деякі голосніші звуки з розмови муринів.

Старий Тері Бравн, власник другої у селі найбільшої плянтації бавовни, вже давно не спав. Його нерівне дихання зраджувало якесь поденервовання. Це також зауважила Розаліта, молода мехіканка, яка вже кілька років працює у містера Бравна як куховарка і „господиня".

— Містер Тері, — скаржилася вона вчора формановi Джімові, — вже тиждень якісь такі як не-свої. Не їдять, не п'ють багато, та й не можуть спати. Я сама не знаю, що з ними сталося.

Джім забурмотів щось під носом; сказав щось про цікавість Єви, але більше нічого не говорив. Правда, здогади у нього були, але де ж можна бабі, а ще до того мехіканці, яка нелеґально перейшла кордон, про це згадувати. Все зараз випапляє, все перекрутить.

Тиждень тому, наприклад, як вони з Бравном ішли до банку, Робертса відвезли кареткою до міста, до шпиталю. Були чутки, що він критично хворий, що вже віддавна має якусь серцеву недугу, про яку задля доброго кредиту нікому не згадував, що, мабуть, вже не видужає. З Европи приїхала Робертсова дочка. Тендітна вона якась така, але зате тепер у спадку дістане найбільшу в повіті плянтацію бавовни. Хто його знає, що старий Тері має на думці.

Далі Джім не був здібний думати. Ще змалку вчили його батьки не пхати носа до чужого проса. І тої засади він строго тримався. Не радив іншим і сам уважав за образу, як хто „порадою" хотів йому допомогти.

***

Містер Тері звелів Розаліті помити йому теплою водою ноги. Він одягнув свої недільні штани і червону у сині крати виправу сорочку. Треба було виглядати якнайкраще. Адже він іде на станцію по свого сина, якого вже п'ять років не бачив. Віддав його до школи на студії бейзболу й атлетики. Посилав йому щомісяця гроші і більше ним не цікавився. „Нехай собі сам дає раду у світі між людьми", — говорив.

Тепер сиділи вони обидва, батько і син, у барі за столиком і пили віскі й пиво. Розмова якось не клеїлася. Старий відчував якесь збентеження. Перед ним сидів молодий, засмаглий від сонця чоловік з широким м'ясистим лицем і великими оброслими ясним волоссям руками.

— Джанні, — намагався говорити батько, — я чоловік праці. Я не ходив до шкіл. Те, що маю, те запрацьоване моїми власними руками. Ніхто мені в житті ані однісінького зламаного цента задурно не дав. Ще як мама небіжка були між живими, щоб Пан-Біг дав їм вічне царство, то не так воно зле було... Але дивися на мене. Звідки то твоя мати мені на язик прийшла?.. Гей, бартендер, дай нам ще раз таке саме!

Старий тепер набирав більшої певности себе. Вони пили далі.

— Ти знаєш, Джанні, — продовжував він, — ти знаєш Робертса... Певно, що знаєш його... Який я наївний. Так ніби ти мені був чужий. Але не гнівайся за це на мене, Джанні, моя дитино... Ти знаєш, що Робертс тяжко захворів на серце, аж дочка його мусіла з Европи приїхати. Вона, правда, як Джім каже, тендітна якась така, але, Джанні, пощо нам про це говорити... Ти сам знаєш, що тридцять років, відколи я став сам на ноги, Робертс усе збиває мені ціну на бавовну. Він має модерні машини і знається із людьми з уряду. Може собі це дозволити. Але я йому, щоб Бог мені був свідком, я йому не заздрю так, як інші. Він знає свій бизнес — він порядний чоловік, Джанні. Пастор називає його на проповідях батьком громади. Бартендер, дай нам ще по одній! — сказав голосно старий, не зводячи очей зі сина.

— Джанні, сину мій, моя дитино, я чую в тобі мою кров, я дивлюся на тебе і гордість розпирає мені груди. Ти ще того не розумієш, мій синочку... Як будеш мати свої... Але хай валиться світ. Випиймо за твоє і моє, за наше, здоров'я!

Старому тепер по лиці котилися сльози. Бартендер пі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВНУТРІШНІ ПРОТИРІЧЧЯ В КОМУНІСТИЧНОМУ БЛЬОЦІ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

торськими, тоталітарними системами, які уважають, що вони непомильні, що кожна з них має окрему місію, що хто не з ними, той проти них. Для таких систем дискусія, визнання рації за іншим, компроміс — це смерть.

Інша трудність у внутрішніх взаєминах в комуністичному таборі полягає в тому, що, з огляду на ріст Китаю, їм важко буде погодитися на визнання одної керівної сили, так, як, наприклад, у західньому світі за таку силу визнають Америку. По другій стороні барикади є на такий пост два кандидати, і треба припускати, що китайці не для того так довго корилися й боролися проти західніх держав, щоб в майбутньому підпорядкувати себе Росії.

Протиріччя в комуністичному бльоці і Україна

Друге питання таке: який вплив може мати внутрішній розвиток в комуністичному бльоці на положення України?

Передусім треба пригадати, що керівну ролю у внутрішніх спорах в комуністичному бльоці грають місцеві комуністичні партії, які вимагають для себе автономії чи незалежности від ЦК КПСС. Чи таку ролю в сучасній Україні може виконати Комуністична партія України? Це видається зовсім неправдоподібним, бо те, що можна уважати за окрему комуністичну організацію в Україні, з принаймні частинними амбіціями зберігати свою автономність, Москва знищила в роках 1937-38, отже чверть сторіччя тому. Від того часу набір кадрів КПУ ведеться за критерієм максимального вислужництва центрові. Звичайно, навіть у найбільш відданого московському центрові бюрократа розвивається з часом територіяльний патріотизм, і це явище напевно існує також в Україні. Але від цього дуже далеко до спротиву імперії, хоч у виданій в 1959-му році студії, присвяченій українській партійній демократії, американський дослідник українських справ, Джон Армстронг, каже, що в льокальних справах КПУ і уряд УССР користуються порівняно великою автономією.

Крім того варто відмітити ще один момент: у свої пересправи з іншими комуністичними державами Москва часто втягає і представників КПУ. Вони звичайно беруть участь в поїздках Хрущова по державах - сателітах СССР. Цим підкреслюється, що вони також репрезентують центр імперії і мають боронити його інтереси проти автономістичних претенсій сателітів.

Проте, ці огляди не поменшують значення для України факту поліцентричних тенденцій в комуністичному бльоці. Ніщо не є таке страшне для України чи іншої неросійської нації СССР, як тотальна централізація влади в імперії і в цілому бльоці. Натомість всякі децентралізаційні і поліцентричні тенденції, всякий подув відлиги, звідки б він не походив, силою умов послаблює тиск центру на Київ і скріплює почуття української окремішности. Тому, хоч тепер українська участь в процесах, що відбуваються в комуністичному бльоці, зовсім невидна, їхнє значення для нас дуже велике.

Нові видання НТШ у ЗДА

П. Ковалів: **„ЛЕКСИЧНИЙ ФОНД ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ КИЇВСЬКОГО ПЕРІОДУ 10-14 вв."**. — Том І. Основний фонд. 1962. Сторін 30, плюс 445. Ціна в оправі 8.00 дол. Ця незвичайно цінна та основно опрацьована наукова праця з'ясовує скарбницю давньої літературної мови і кількісний обсяг лексичного матеріялу того ж періоду. Вона подає тематику конкретизацію лексичного запасу мови і виказує зміст та характер культури того ж часу.

Борис Берест: **„ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНА"**. — 1962. Сторін 272 з численними ілюстраціями. Автор подає загальний нарис, ретроспективний огляд та документальний матеріял розвитку українського кіномистецтва і кінотехніки. Ціна в оправі $12.50.

„У СТОЛІТТЯ СМЕРТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА". — Доповіді, видані накладом Осередку НТШ у Філядельфії. 1962. Сторін 77. Ціна 3.00 дол.

„УГНІВ І УГНІВЩИНА". — Збірник під редакцією проф. д-ра В. Лева. 1960. Сторін 621 з мапою. На зміст цього Збірника складаються такі розділи: Положення Угнова, Угнів від найдавніших часів до першої світової війни, Угнів під час першої світової війни, визвольні змагання, період під Польщею та большевиками і німцями, суспільні, економічні і культурно-освітні відносини, громадське і культурне життя, Угнівська еміграція, інтеліґенти і народні діячі, села Угнівщини. Ціна в оправі $7.50.

Д-р Роман Лисяк: **"ROLE OF NON-THYROXINE PROTEIN-BOUND-IODINE IN IDIOPATHIC ERYTHEMA MULTIFORME"**. 1961. Ціна 70 центів.

Мгр. Ярослава Ж. Ковалюк: **"SHEVCHENKO AND PANSLAVIST IDEAS"**. — 1962. Ціна 70 центів.

ЗАМОВЛЕННЯ,
разом із чеком прохаємо пересилати прямо на адресу:
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302-304 West 13th Street — New York 14, N. Y.
Кошти пересилки оплачує НТШ.

Концерт хору „Дніпро" в Дітройті

Шостого травня завітав з концертом до Дітройту хор Дніпро з Клівленду. По його вдалих виступах в Шикаґо і Торонті, наша громада очікувала з цікавістю цього виступу. І хоч на частину програми складалися речі співані часто іншими хорами, то в більшості були там речі виконувані рідко, а то і речі, які Дітройт почув вперше.

Музично хор представляється як добре зрівноважена одиниця, що має в своєму складі, як може жаден наш інший хор в Америці, багато солістів тенорів та баритонів.

Вже перша точка програми дозволила нам пізнати Евгена Садовського не лише як диригента, але і як композитора. Його хорал прекрасно надається на початок програми і його вміла перерібка „Гетьманів" зі сольоспіву на хор повинна ввійти до репертуару наших хорів, як це вже сталося з його „Маршом Дивізії", який ми також почули, як нам здавалося, в дещо прискореним темпі.

„Блажен Муж" Гнатишина дозволив хорові заманіфестувати бездоганну чистість інтонації, задержану з рештою в усіх точках і милозвучний тембр тенорів незаступимий в цій пісні.

Кантата Стеценка „У неділеньку, у святую" хоч віддана бездоганно з мистецького боку видержаним сольом Кассараби, через свою тяжкуватість не зробила очікуваного враження. Від „Косаря" Людкевича віяло свіжістю наших піль, і завдяки співові Ю. Оришкевича ми з приємністю слухали „Зозулю".

Змушений оплесками вдоволеної публіки хор відспівав три наддатки.

Знаємо хор Дніпро кілька років і нам приємно ствердити його постійний мистецький ріст. Чиста інтонація, цілковите зрозуміння інтерпретаційних задумів диригента були доказами наполегливої праці, овочі якої мають нагоду оцінити не лише ми, українці, але і численні чужинці. Хор Дніпро своїми численними виступами в церквах латинського обряду, телевізії і на університетах в належний спосіб ширить знання про красу нашої пісні і тим самим добре прислуговується нашій справі.

Володимир Баран

З глибоким смутком повідомляємо, що наш Дорогий
ТАТО, ТЕСТЬ і ДІДУНЬО

бл. п. д-р Северин КОЗАК

упокоївся в Бозі,
20-го червня 1962 року, на 69-му році життя,
по тяжкій і довгій недузі.
Покійний був сотником УГА.

ПОХОРОН — в СУБОТУ, 23-го ЧЕРВНЯ 1962 року, з пох. заведення І. Гасин — 4244 Old York Rd., Philadelphia 40, Pa., в год. 9:00 ранку, до української католицької церкви Царя Христа в Найставні, а опісля на Факс Чейс.

Горем прибиті:

ЯРОСЛАВ — син
КАЛИНА — синова
ТАРАС — внучок
і Родина

З НАШИХ БУДНІВ

ЛИСТ, НЕ ВИСЛАНИЙ НА ПОШТУ

В перших словах цього листа щире Тобі спасибі, що запросив мене на весілля. Так ти мене догнав і перегнав, Дорогий Братухо! Дякуючи Тобі, може й не загине наш чесний рід, що був колись хліборобський, а зійшов на колхозний.

Був я тут недавно, Дорогий Брате, на великому й гучному весіллі! Три отці духовні шлюб давали, а вже гостей наїхало — видимо - невидимо! Коли ж поклали вінці на голови красних молодят, хтось із друзів д ю г н у в мене під ребро та й каже:

— А тобі серце не крається, що тобі ще не співали „Ісає, ликуй"?

— Вігого! Мій молодший брат в Краю жениться в ці Зелені Свята! — відповів я з гордістю.

Так воно і виходить: коли старший брат оферма, треба молодшому рятувати честь роду, щоб не було йому переводу. Ти нам, Вратіку, вдався молодший на одне покоління: я вже скубентом тоді був, а покійному нашому Т а т о в і вже срібна паморозь припорошила була голову, як Ти з'явився на світ, якось так неждано, ніби Тебе Бог послав: тому й охрестили ми Тебе Богданом. Ти й, нівроку, важенький був, як на свого півроку, коли я, бувало, таскав Тебе на коркошах, сповняючи функцію няньки, яку тут звуть чудним словом: „бейбісітер"...

Чи ж міг я тоді подумати, що двигаю на плечах майбутнього танкіста, „доблесного бійця Вітчизняної війни?" .. Та й чи Тобі колись, в дитинстві, хоч приснилось, що посилатимеш мені до Ню Йорку запрошення на Твоє весілля, знаючи наперед, що на тому весіллі мене не буде і бути не може...

Таке диво, Дорогий Брате: в наші модерні часи вже не ділять людей простори, моря - океани, лиш залізні завіси. Стала, ото, поміж нами залізна рогачка і не поможе тут жаден викуп, крім одного, — якого і Ти собі не бажаєш, і я заплатити не можу... Тож не май до мене жалю, що не затанцюю на Твойому весіллю. Правда, танцюрист із мене нікудишній, там у вас кращі бувають, ми їх тут недавно оглядали. Проте, хоч заспівав би Тобі і Твоїй молодій Дружині „Многих літ" або й „Апостола" прочитав би у крилосі, високо підносячи голос в тому місці, де святий апостол премудро навчає: „а жена да убоїться своєго мужа".

Сподіваюсь, що звінчають Вас у нашій старенькій, дерев'яній церковці, якщо її досі не замкнули або не замінили в музей. І що з б е р е т ь с я на Ваше вінчання вся жива ще Рідня, хоч багатьох буйних голів не дорахуєтесь, як станете їх лічити... Так потіснись трошки, Чесний Роде, зроби й „американові" місце при весільному столі! Та й поставте перед моїм порожнім місцем чарку повну, бо при таких оказіях я не можу стерпіти порожнього скла. Многих Тобі літ, Брате-танкісте, і Твоїй Подрузі вірній! Живіте в мирі, щасті й любові та сподівайтесь к р а щ и х днів! От, досадно та болячче, що листа цього друкованого, що його читатимуть тисячі сторонніх людей, Ти, Дорогий Брате, може й ніколи не дістанеш до своїх рук...

І к е р

Алекс Бережний виступатиме в Міннеаполісі

Керівник еспансько - українського ансамблю пісні, музики й танку Алекс Бережний з новими артистичними силами розпочав 28-го травня новий сезон виступом у Спринґфілді, Масс., де він дав 12 концертів перед американською публікою, після чого переїхав на 12 концертів у Гардфорд, Конн.

8-го липня 1962 року Алекс прибуде до Міннеаполісу і дасть 25 концертів перед студентами університетів та коледжів м. Міннеаполіс та стейту Міннесота.

У Міннеаполісі Алекс матиме спеціяльно приготовану програму, яка включає танки багатьох національностей, а саме: українські, еспанські, французькі, арґентинські, мадярські, американські тощо. Всього 48 точок. Вона матиме чисто виховне значення.

Українські студенти м. Міннеаполісу матимуть можливість не лиш побачити прекрасний ансамбль танку, пісні й музики, але й особисто познайомитись з його керівником, молодим талановитим українцем, та розговоритись рідною мовою.

Для ширшого ознайомлення з його виступом, програмки можна дістати у кожному університеті чи коледжі м. Міннеаполісу.

Ширшому колу українців не можна буде дістатися на концерти при університетах, бо, як повідомила компанія, яка законтрактувала ансамбль, квитки на всі його концерти уже розподілені серед студентів.

Проте Алекс матиме можливість дати кілька концертів спеціяльно для української публіки (в суботу й неділю він матиме вільні дні). Особи чи організації, які зацікавлені в організації імпрез, не пропустіть цієї рідкісної нагоди.

Ансамбль Алекса Бережного складається тепер виключно з професійних сил, шість танцюристів прибуло цієї весни з Еспанії.

Виступ на міжнародному фестивалі в Маямі приніс йому цілий ряд контрактів. Після Міннеаполісу Алекс перекидає свій ансамбль знову до Маямі, де він буде виступати протягом двох місяців.

М. Д.

● Московська „Комсомольська Правда" виявляє, що в Медногорську на Уралі місцеві партійні власті заборонили стрижіям інакше стригти клієнтів, як тільки „нулькою" себто машинкою при самій скірі. Партійний кацик заявив, що „неморально" є стригти совєтську молодь на західній лад. Місцева молодь бунтується проти такого диктаторського наказу щодо способу стриження волосся.

З великим болем повідомляємо наших Рідних, Приятелів та Знайомих, що дня 17-го червня 1962 року несподівано упокоївся в Бозі наш Найдорожчий
МУЖ і БАТЬКО

**бл. п. дипл. інж.
КУЗЬМА МАЛАХОВСЬКИЙ**

народж. 1904 року,
в Жедичині, на Україні — Волинь.

Як агроном працював в „Сільськім Господарі" в Луцьку, а від 1937 р. в „Сільськім Господарі" на терені Окружного Союзу Кооператив у Рогатині. До Америки прибув разом з родиною 1950 р., до Рочестеру, Н. Й.

Парастас був відправлений в середу, 20-го червня 1962 року, в год. 7:00 веч., в пох. заведенні Павла Гарріса.

Похорон відбувся в четвер, 21-го червня 1962 р., в год. 9:00 ранку, з греко-католицької церкви св. Йосафата в Рочестері, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
син — ЮРІЙ
дочка — ГАЛИНА

З великим жалем повідомляємо, що дня 17-го червня 1962 р. нагло упокоївся в Бозі наш Дорогий ДРУГ і співпрацівник Окружного Союзу Кооператив в Рогатині,

**бл. п. дипл. інж.
КУЗЬМА МАЛАХОВСЬКИЙ**

на 58-му році свого трудящого життя.

До Рогатина прибув 1937 р., перенесений Централею „Сільського Господаря" з Волиня і як агроном вложив поважну працю в розвиток сільського господарства на терені Рогатинщини, в рямцях кооперації. Своєю працею здобув собі, як серед громадянства, так і серед друзів, велику пошану і любов.

Похорон відбувся в четвер, 21-го червня 1962 р., в год. 9:00 ранку, з церкви св. Йосафата.

Вічна Йому Пам'ять, а Вільна Американська Земля — хай буде Йому легкою.

Друзі Кооператори:

Дмитро ХОПТЯК
Михайло ЄИНА
Михайло ЛЯЛЬКА
Дмитро МАКСИМІВ
Володимир ЦЮГА

ГОЛОВНА УПРАВА
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ ГРОМАДИ в АМЕРИЦІ
у глибокому смутку повідомляє,
що 18-го червня 1962 р. у Ню Йорку, на 66-му році життя, відійшов несподівано у Вічність

інж. Михайло КУРАХ

полковник Армії У.Н.Республіки,
член Головної Управи організації, співробітник журналу „Вільна Україна" та визначний громадський діяч.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 22-го ЧЕРВНЯ 1962 р., в год. 1:00 по пол., з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар "Gate to Haven", біля Йонкерсу.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА УПРАВА УВГА

ПОДЯКА

14-го червня 1962 року в Нюарку, Н. Дж. відійшов у Вічність

Андрій КИРИЛИШИН

Складаю подяку о. В. Букаті за відправу похоронних Богослужб і за теплі прощальні слова. Щиро дякую Знайомим за відпровадження Покійного на вічний спочинок. Дякую похоронному заведенню п. Литвина за добру обслугу.

Горем прибита:

дружина — Т. КИРИЛИШИН

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
наших Найдорожчих і Незабутніх
СИНІВ

**сл. п. КУРИЛЯКА Ореста
КУЧМИ Романа
НІКОРОВИЧА Ореста
ПРИПХАНА Юрія
ШЕРЕМЕТИ Олега**

що згинули трагічно 28-го червня 1960 року у пластовому таборі „Великий Луг" у ріці Віскансін,
відбудеться
в СУБОТУ, 30-го ЧЕРВНЯ 1962 року,
в год. 9:00 ранку,
в КАТЕДРІ св. МИКОЛАЯ в ШИКАГО

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

●

За

сл. п. ЛЕВИЦЬКОГО Ігоря

відбудеться

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ З ПАРАСТАСОМ

в ЧЕТВЕР, 28-го ЧЕРВНЯ 1962 року,
в год. 10:00 рано, а

ПАНАХИДА

в НЕДІЛЮ, 1-го ЛИПНЯ 1962 року,
в православній церкві св. Миколая
в МІННЕАПОЛІСІ.

●

До участи в Богослужбах запрошуємо Рідних, Знайомих та Приятелів.

БАТЬКИ

КВІТ БАВОВНИ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

дійшов до їх столика, витер шматою розляте пиво і знов пішов у кут студіювати вислідн кінських перегонів.

— Ти мене розумієш, Джанні? Ні?.. Ти знаєш, що я хочу сказати. Ти — мій одинокий друг... Ти моя...

Надворі смеркало. Батько і син обнявшися ішли серединою вулиці. Вони співали якихсь вояцьких пісень. Де-не-де по хатах вже світили світло.

Казали, що молодий Бравн на другий день ходив до Робертсової дочки, що шлюб їх відбувся ще перед смертю її батька, що по місяцеві Джанні виїхав назад до міста на студії, що його жінка нікого не приймає, що сама сидить ночами перед відчиненим вікном і щось до себе говорить і часто голосно сміється.

У церкві тепер Тері Бравн сідає на передній лавці і його звуть новим батьком громади. Він тепер завідує двома плянтаціями бавовни.

Але одного ранку, коли вже скінчили на полях збирати квіт бавовни, коли почався сезон дощів, старого Бравна знайшли мертвим у ліжку. Біля нього лежала порожня пляшка „Чотири Рожі". Розаліта пробувала була опритомнити його холодною водою, але, коли це не помогло, покликала повітового лікаря. Було вже запізно. Лікар сказав шерифові, що алькоголь зробив своє, і старе серце не витримало.

Дехто казав, що то смерть Робертса спричинила загибіль Бравна, що туга за другом розірвала серце батькові громади і село тепер залишилося сиротою. Директор банку запевняв усіх, що Бравн знав свій бизнес і мав добрий кредит.

Я їздив туди по кількох літах. Отак собі, щоб поглянути. В селі, крім двох стареньких людей, не було вже нікого. Старенька жінка казала мені, що уряд купує цю місцевість на якісь військові інсталяції. Казала, що вони обоє з мужем думають тут дожити до кінця, що тут народилися, тут побралися, тут дітей виростили, тут і вмирати думають, якщо уряд дозволить.

Не було більше про що говорити і я від'їхав.

Тоді я був ще молодим хлопцем і не знав усіх людських причин, але тепер, якби мене хто спитав: „Пане дорогий, чи ви не знаєте, чому це село, що колись було найбільшим продуцентом бавовни у повіті, стоїть мертвим?" — я б нічого на це не відповів. Я б тільки тактовно усміхнувся.

Лос Анджелес, 1962